

TAKAAYA

Hvordan lokalkjøkkenet tilbyr en livline til Sudans hungersnød

Mohamed, en av takaaya-lederne i Khartaum, har stått i spissen for lokalsamfunnets innsats for å skaffe mat til familier som er fordrevet av konflikten.

Forord

Sudan står nå overfor en av de mest ødeleggende humanitære krisene i moderne tid. Konflikten, som brøt ut i april 2023, har utløst verdens største fordrivelseskrise, med over 12 millioner mennesker tvunget bort fra hjemmene sine, og har drevet mer enn halvparten av befolkningen inn i akutt matsikkerhetssvikt. Hungersnød er erklært i flere områder, inkludert El Fasher i Nord-Darfur, hvor lokalsamfunn fortsatt lever under beleiring, avskåret fra humanitær hjelp og grunnleggende livsnødvendigheter.

I møte med en kollapsende stat og sviktende internasjonale hjelpesystemer har sudanske lokalsamfunn vendt seg mot hverandre, og hentet styrke fra dypt forankrede tradisjoner for gjensidig hjelp og solidaritet. Blant de mest bemerkelsesverdige uttrykkene for denne motstandskraften er takaaya — lokaldrevne suppekjøkken som har blitt en livline for millioner. Disse initiativene er ikke bare steder hvor mat deles ut; de er et uttrykk for Sudans sterke sosiale fellesskap, forankret i islamske verdier om veldedighet (sadaqah) og gjestfrihet, samt formet av tradisjoner for felles omsorg og åndelig tjeneste.

Organisert horisontalt og forankret i lokale nettverk som moskeer, nabolagskomiteer og generøse enkeltpersoner, er takaaya et tydelig eksempel på prinsippene bak lokalisering i humanitær respons. De opererer med åpenhet, lokalt eierskap og tillit, ofte i områder utilgjengelige for internasjonale aktører.

Lokalt ledede tiltak er mer fleksible, bedre tilpasset lokale forhold og har dyp tillit i befolkningen de hjelper. Til tross for sin effektivitet er disse initiativene likevel underfinansierte og ofte oversett. Takaaya er et levende bevis på hva lokalt ledede tiltak kan oppnå i krisesituasjoner, og understøtter humanitære aktørers oppfordring til et «humanitært systemskifte» som prioriterer lokalisering. Men denne ambisjonen mislykkes ofte når internasjonale aktører beholder makten over ressurser og beslutninger, og dermed svekker de samme lokalsamfunnene de ønsker å styrke. Islamic Reliefs støtte til takaaya i regioner som Nord-Kordofan og Darfur viser det transformative potensialet i rettfærdige partnerskap mellom internasjonale organisasjoner og lokale aktører. Ved å tilby ressurser samtidig som lokal ledelse respekteres, har Islamic Relief bidratt til å styrke lokalsamfunnenes kapasitet og sikret at hjelpen når de mest sårbare — selv i de mest krevende forhold.

Denne rapporten dokumenterer og løfter fram stemmene til sudanske lokalsamfunn som, gjennom takaaya, er i ferd med å redefinere humanitært arbeid i det 21. århundre. Deres innsats utfordrer oss til å tenke nytt om arkitekturen for bistand og investere i kraften, kunnskapen og handlekraften til lokale aktører.

Mens vi er vitner til Sudans lidelser, må vi også anerkjenne landets mot. Takaaya gir ikke bare mat — de gir håp, verdighet og troen på en mer rettfærdig og lokalt forankret humanitær fremtid.

Dr Faiza El-Higzi OAM
Trustee, Islamic Relief Worldwide

Sammendrag

Sudan står overfor en sultkrise av historiske dimensjoner. Etter at konflikten brøt ut i april 2023, står halvparten av befolkningen – 24,6 millioner mennesker – overfor matmangel.

Hungersnød er bekreftet i fem områder i den vestlige regionen Darfur og i Nuba-fjellene i sør, og lignende forhold sees i en rekke andre steder i landet. Barn sulter i hjel, selv om foreldre ofrer det lille de har for å gi dem mat. I den sørvestlige byen El Fasher har en mer enn 500 dager lang beleiring etterlatt markedene tomme, og familier går hele dager uten å spise.

Ny forskning gjennomført av Islamic Relief i Darfur og Gedaref avdekker akutt og utbredt matsikkerhetssvikt: 83 % av husholdningene som ble undersøkt rapporterer at de ikke har nok mat, og mer enn en fjerdedel (27 %) sier at de ikke har mat til morgendagen. Likevel, mens mennesker sulter, har verden i stor grad sett en annen vei.

Mens folket i Sudan kjemper mot hungersnød i møte med global likegyldighet, viser denne rapporten hvordan lokale suppekjøkken – takaaya – har blitt en livline for sultne familier over hele landet. Forankret i sudanske kulturelle tradisjoner for solidaritet og islamske prinsipper om zakat (obligatorisk veldedighet) og sadaqah (frivillig veldedighet), bygger takaaya på sosial gjensidighet, lokalt eierskap og verdig tilgang til hjelp.

I et stadig mer begrenset humanitært landskap representerer takaaya en ny modell for lokalisert nødhjelp.

«Med forsyningslinjene brutt og den lokale økonomien i sammenbrudd, har takaaya som vår blitt en absolutt livline og et siste forsvar mot sult for de mest sårbare i samfunnet vårt.» Dawina, frivillig i takaaya.

Gjennom omfattende nye intervjuer med lokale frivillige som driver disse samfunnskjøkkenene over hele Sudan – inkludert i noen av de mest utilgjengelige områdene – viser denne rapporten både det enorme humanitære potensialet i denne tilnærmingen og dens sårbarhet. Kutt i finansiering, mangel på mat, vann og drivstoff, og ren utmattelse etter mer enn to år med lidelse og global forsømmelse gjør at disse livsviktige hjelpetiltakene er i ferd med å forsvinne. Fellesskapsånden som holder dem i live blir knust, mens trusselen om hungersnød vokser dag for dag.

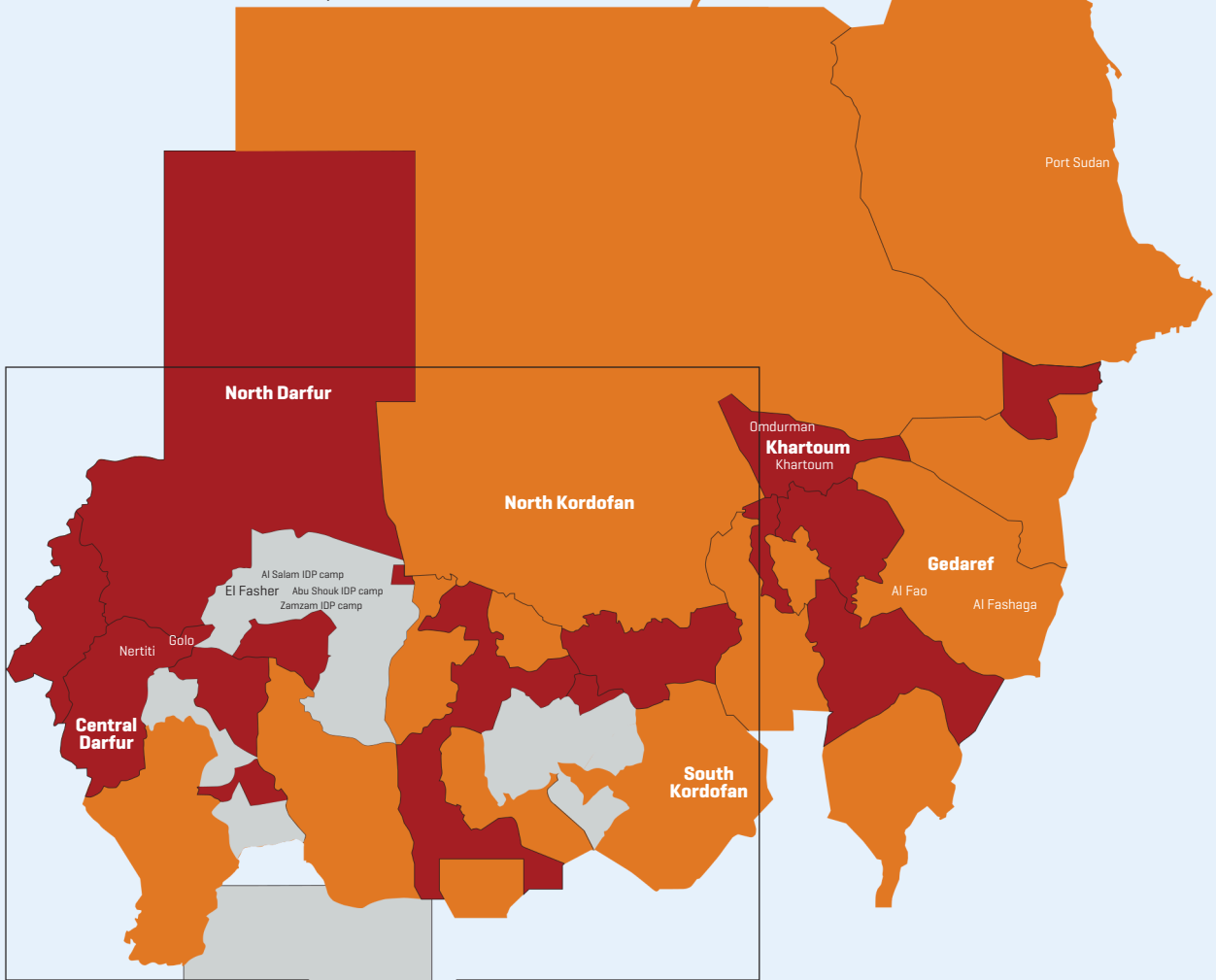
Det er et akutt behov for å opprettholde disse livlinene og anerkjenne dem i bredere humanitære rammeverk. Det internasjonale samfunnet må ta en helhetlig tilnærming for å støtte lokale tiltak, forhindre en enda større katastrofe og endre sin tilnærming til humanitær bistand.

Vi oppfordrer det internasjonale samfunnet til å øke finansieringen av humanitær respons og styrke det lokale arbeidet for å stoppe sulten i Sudan ved å:

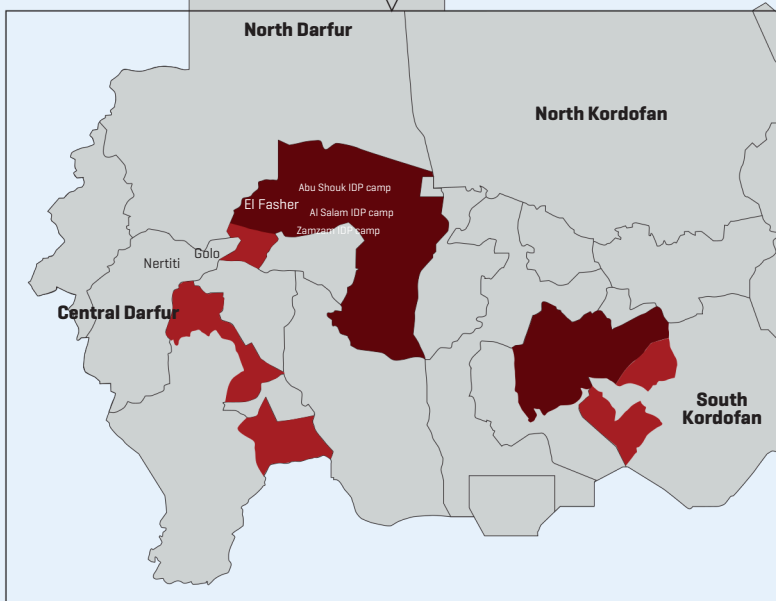
- umiddelbart sikre fleksibel, direkte finansiering og støtte til takaaya, slik at de kan fortsette å levere livreddende tjenester
- styrke forståelsen av lokalt ledede kriseresponser for å forme både kortsiktige og langsiktige tiltak
- investere i tiltak som støtter prioriteringene til grasrotmiljøer, slik de selv definerer dem
- sikre direkte tilgang og anerkjennelse av lokale aktører i den humanitære responsen
- investere i lokale initiativer og tilpasse humanitære tilnærminger for å støtte lokalt ledede løsninger
- bygge genuint partnerskap for varig effekt
- bruke anerkjente nasjonale organisasjoner og diaspora-nettverk for å styrke det lokale bistandsøkosystemet på mellomlang og lang sikt
- systematisk lære av erfaringene og styrke ansvarlighet for fremtidens humanitære arkitektur

**Sudan IPC TWG Updated
Projection (October 2024-
February 2025)**

**FRC Projection (December
2024-May 2025)**

MAP KEY

- Hungersnød
- Nødsituasjon
- Krise
- *Internally displaced persons (IDP)

En mor med sin underernærte sønn på et lokalt helsesenter, en sterk påminnelse om de menneskelige kostnadene ved hungersnøden i Sudan.

1. Verdens største hungersnød

Siden april 2023 har Sudan vært herjet av en ødeleggende konflikt som begynte i hovedstaden Khartoum og raskt spredte seg til store byer og landlige områder i store deler av landet.

Konflikten har ført til massedrap og omfattende fordrivelse, seksuell vold, plyndring og nær fullstendig kollaps av grunnleggende tjenester.

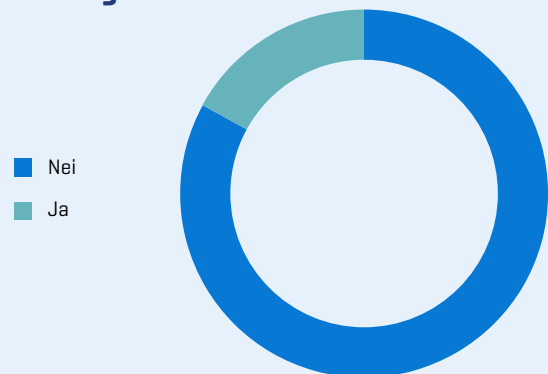
Sudans utdannings-, helse- og banksystemer har brutt sammen, og hovedveiene og transportrutene er blitt ekstremt utrygge, med hyppige kapringer og lange forsinkelser ved kontrollposter.

Det mest alvorlige er sulten som nå rammer nesten halvparten av landets befolkning: mellom 24 og 25 millioner mennesker opplever matmangel, og nesten 9 millioner står overfor kritisk sult, alarmerende nivåer av akutt underernæring og høy dødelighet.

Per september 2025 anslås det at mellom 638 000 og 755 000 mennesker lever i hungersnød – utsatt for sult, død og irreversibel ødeleggelse av livsgrunnet.

Islamic Relief har gjennomført husholdningsundersøkelser i fire lokaliteter: Al Fao og Al Fashagain Gedaref og Golo og Nertiti i Sentral-Darfur, med funn som peker på akutt og utbredt matusikkerhet. I september 2025 rapporterte 488 (83 prosent) av 585 undersøkte husholdninger at de ikke hadde nok mat, mens bare 97 husholdninger (17 prosent) oppga at de for øyeblikket hadde nok til å dekke husholdningens behov.

Tilgang til tilstrekkelig mat for husholdninger i fire lokaliteter

Basert på en undersøkelse av 585 husholdninger gjennomført i september 2025.

¹ P Loft, J Gill and T Robinson, Humanitarian Situation in Sudan, House of Commons Research Briefing, June 2025.

² Sudan: Acute food insecurity situation - updated projections and FRC conclusions for October 2024 to May 2025 | IPC - Integrated Food Security Phase Classification (2024) IPC. See also IPC Alert: Famine-affected areas in Sudan (2025) ReliefWeb; WFP calls for urgent access to preposition food in Sudan (2025) World Food Program USA; Kirui, O.K. et al. (2024) Evolution of Food Insecurity in Sudan During the Ongoing Conflict. Washington, DC: International Food Policy Research Institute, pp. 1-7; Kayaoglu, A., Baliki, G. and Bruck, T. (2024) Gendered effects of climate and conflict shocks on food security in Sudan and the mitigating role of social protection. working paper. Berlin, Germany: Households in Conflict Network, pp. 1-20; Kirui, O.K. et al. (2024) Evolution of Food Insecurity in Sudan During the Ongoing Conflict. Washington, DC: International Food Policy Research Institute, pp. 1-7.

Videre, av de 585 husholdningene som ble undersøkt, rapporterte 157 husholdninger (27 prosent) at de ikke hadde noen matlager igjen («null dager»), mens ytterligere 145 husholdninger (25 prosent) oppga at maten deres ville vare mindre enn én uke. Til sammen indikerte 52 prosent av husholdningene at matforsyningene ikke ville vare lenger enn én uke, noe som tydelig illustrerer alvorlig matsikkerhetssvikt og begrenset evne til å håndtere krisen.

Mønstre for matinntak viser også alvorlig matsikkerhet på tvers av de vurderte områdene: over 41 prosent av husholdningene (241 husholdninger) ble klassifisert med en dårlig matskår, 32 prosent (186 husholdninger) i grensekategori, og kun 27 prosent (158 husholdninger) oppnådde en akseptabel matskår.

«Krigen ødela ikke bare bygningene våre; den snudde tiden tilbake og førte oss tilbake til en tid da vi ikke hadde noe.»

Vår forskning har også vist at tilgangen til tilgjengelige matkilder fortsatt er svært ulik mellom ulike befolkningsgrupper og steder. Totalt sett rapporterte bare 19 prosent av de spurte husholdningene (111) at alle berørte personer – inkludert kvinner, menn, barn, eldre og personer med nedsatt funksjonsevne – hadde tilgang til mat i sitt område, mens det store flertallet, 81 prosent (474), oppga at noen grupper var utestengt eller ikke hadde tilgang til tilgjengelige matkilder.

Men bak disse tallene står enkeltpersoner som har fått livene sine fullstendig snudd på hodet, som en frivillig fra Khartoum forteller oss: «Jeg skulle ønske verden forsto at vi ikke bare er statistikk. Vi er ingeniører, lærere, bønder, vi er vanlige mennesker... Krigen ødela ikke bare bygningene våre, den snudde tiden tilbake og førte oss tilbake til da vi ikke hadde noe.»

Til tross for dette er den globale politiske og humanitære responsen fortsatt utilstrekkelig, med ekstremt begrenset finansiering og oppmerksomhet rundt katastrofen. «Krisen blir fullstendig oversett av media», sier Hisham, en sudanesisk professor og takaaya-organisator. «Jeg føler ikke at internasjonale medier dekker den sudanesiske krisen slik de burde.» Denne forsømmelsen forverres av økte sikkerhets- og operasjonelle utfordringer for levering av humanitær hjelp fra internasjonale NGO-er (INGO-er) og FN-byråer. Disse utfordringene inkluderer bevisst politisk obstruksjon og angrep på humanitære arbeidere, som

tvinge organisasjonene til å redusere virksomheten eller til og med trekke seg helt ut av visse regioner spesielt i deler av Darfur og Kordofan. «Tilgangen til det berørte området er svært begrenset,» sier Hisham. «I noen områder pågår det fortsatt angrep på humanitære hjelpearbeidere.»

Maha (i blått) og kolleger fra Islamic Relief registrerer mødre i Dar Al Salam, Omdurman, under utdelingen av myggnett for å beskytte gravide kvinner mot denguefeber og malaria.

I møte med disse enorme utfordringene har Islamic Relief fortsatt å gi livreddende nødhjelp, styrke lokal motstandskraft og arbeide for beskyttelse av sivile. Vi har nådd mer enn 1,2 millioner mennesker med støtte. Responsen vår inkluderer også samarbeid med takaaya i områder som er svært vanskelige å nå, som Nord-Kordofan.

Likevel betyr omfanget av krisen at store deler av befolkningen fortsatt står uten tilgang til formell bistand. Uten mulighet til å motta humanitær hjelp har lokalsamfunn utviklet sine egne løsninger — bygget på lange tradisjoner for solidaritet, gjensidig hjelp og trosbasert veldedighet — for å etablere og drive takaaya, fellesskapskjøkken som ikke bare gir livreddende mat, men også skaper sosiale nettverk av trygghet og motstandskraft.

Siden det er svært vanskelig å samle inn data i de hardest rammede områdene, baserer denne rapporten seg på intervjuer med lokale frivillige for å belyse både styrken og sårbarheten i den lokalt ledede responsen på Sudans sultkrise.

Samtidig som FN og det internasjonale samfunnet søker en global omstilling i hvordan humanitær hjelp leveres og lokale aktører støttes, representerer takaaya et vellykket eksempel på grasrotmobilisering forankret i lokale kulturelle og åndelige tradisjoner. Men med fallende finansiering og uttømmende ressurser trenger takaaya akutt støtte.

³ The Food Consumption Score (FCS) is a composite indicator used to assess household food security based on dietary diversity, food frequency, and the relative nutritional importance of different food groups. It classifies households into three categories—poor, borderline, and acceptable—reflecting the adequacy and quality of food consumption over the seven days preceding the survey.

⁴ Sudan: MSF withdraws from Wad Madani after months of obstruction and harassment (2024) Doctors Without Borders - USA. Available at: <https://www.doctorswithoutborders.org/latest/sudan-msf-withdraws-wad-madani-after-months-obstruction-and-harassment> (Accessed: 01 October 2025).

ISLAMIC RELIEF I SUDAN

På mange måter markerer Sudan begynnelsen på Islamic Reliefs historie. I 1984 ble en gruppe leger og aktivister i Birmingham, Storbritannia, rørt av rapporter om hungersnød på Afrikas Horn og begynte å samle inn penger til nødhjelp. Siden den gang har vi vært opptatt av å støtte sårbare mennesker og samfunn i Sudan.

Siden konflikten startet 15. april 2023, har Islamic Relief gitt hjelp, blant annet:

996 098

folk mottok mer enn 15 000 tonn mat.

54

sykehus og klinikker fortsatte å fungere med medisiner og medisinsk utstyr i delstatene Al Jazirah, Sentral-Darfur, Gedaref og Sennar.

82917

fordrevne familier mottok kontantstøtte eller kontantkuponger, slik at de kunne kjøpe det de trengte og støtte lokale markeder.

57 450

Bønder i Gedaref-provinsen mottok 586 tonn landbruksfrø, sammen med landbruksinnsatsvarer til 2224 bønder og geiter for å støtte ytterligere 1250 familier.

Nesten

13 000

hygiene- og dignity sett, som inneholder ting som såpe, tannkrem og sanitetsbind.

26 105

Folk fikk rent vann, sammen med 20 947 vannlagringssett.

1500+

telt og 3 400 midlertidige husly til fordel for fordrevne familier.

Baby Sara får omsorg på et ernæringscenter i Gedaref, hvor helsearbeidere støtter mødre som sliter med å gi barna sine nok mat midt i Sudans hungersnød.

2. Takaaya: respons på det internasjonale samfunnets svikt

Takaaya er en del av Sudans lange tradisjon for frivillighet. Lokalsamfunn over hele landet har historisk organisert seg for å håndtere konsekvensene av konflikt, og gitt støtte både til lokalbefolkning og fordrevne, ofte med hjelp fra en stor internasjonal diaspora. Sudans nettverk for gjensidig hjelp og sosial kapital utgjør tradisjonelt ryggraden i sivilsamfunnet og er dypt forankret i kulturelle normer. Disse «uformelle sosiale sikkerhetsnettene» gir velferd og støtte til mennesker i nød, ved å kanalisere ressurser fra de som har mer, til de som har mindre. De springer ut fra Sudans tradisjoner for nafeer, en form for organisert felles innsats som blir særlig viktig i kriser, og darrah, den daglige delingen av måltider i lokalsamfunnet.

Takaaya opererer ofte side om side med Emergency Response Rooms (ERRs) – sosiale tjenestenettverk som har stått i front for den humanitære responsen siden konflikten brøt ut i 2023. Disse nettverkene består av ulike lokale aktører og institusjoner, som ungdoms- og kvinneorganisasjoner, trosbaserte grupper, lokale bedrifter, faglige nettverk og andre sivilsamfunnsorganisasjoner, og har vært avgjørende for å levere essensielle tjenester til lokalsamfunn. De bygger på deltakende og inkluderende styring, og en desentralisert, «nedenfra og opp»-organisering. Hver ERR er unik i opprinnelse, kapasitet og måten den opererer på. Mens mange ERR-er oppstod som respons på konflikten i 2023, ble noen etablert tidligere som under covid-19-pandemien, eller i forbindelse med tidligere konflikter, slik som i Al-Damazin i 2022. ERR-ene tilbyr sosial beskyttelse, inkludert individuelle og kollektive kontantoverføringer, samfunnskjøkken og matpakker, samt ly, helsehjelp, beskyttelse og evakuering.

Dette reflekterer deres brede operative mandat.

av lokalt forankrede mekanismer. Noen har til og med etablert egne kvinne-beredskapsrom for å hjelpe gravide og ammende kvinner, samt kvinnelige overlevende etter seksualisert vold.

Robust data om antallet gjensidige hjelpegrupper i Sudan er begrenset, men i 2024 hadde Khartoum 335 felles kjøkken, over 40 helsesentre, og mer enn 75 kvinnekooperativer støttet av ERR-ene. I Darfur var 21 av 35 identifiserte grasrotorganisasjoner ERR-er som leverte tjenester i flere lokalsamfunn mellom april og juli 2024. I Zamzam-leiren for internt fordrevne i Nord-Darfur forberedte åtte felleskjøkken to måltider daglig for rundt 10 000 nyankomne i november 2024.

ERR-ene styres gjennom flere rammeverk. ERR-ene i delstaten Khartoum er for eksempel organisert under koordineringsstrukturer etablert i mai 2023. Disse inkluderer et parlamentarisk organ med tre representanter fra hver av byens sju distrikter med ERR-er, kjønnsrepresentasjon og definerte funksjonsperioder. I tillegg finnes det utøvende komiteer for programmering og finans, spesialiserte enheter for helse, beskyttelse og kvinne-respons, samt et charter som fastsetter verdier om åpenhet, likhet, deltakelse og ansvarlighet.

Lignende koordineringsstrukturer finnes på nasjonalt nivå, inkludert Localisation Coordination Council, etablert i september 2023 for å koble ERR-er med nasjonale og internasjonale NGO-er. Omtrent 30 ERR-representanter på delstatsnivå samarbeider med partnere i disse rådene for å diskutere forsyninger, tjenester og beskyttelse.

Til tross for denne overordnede organiseringen beholder lokale ERR-er autonomi over programbeslutninger for å sikre at tiltakene dekker lokale behov. Strukturen er horisontal og inkluderende, med roller tildelt basert på kapasitet og kompetanse, ikke hierarki.

5 Asquith, P. (2024) *Solidarity Beyond Borders: Mutual Aid and Diaspora Alliances in Complex Emergencies*. Working paper. Shabaka.

6 Birch, I., Carter, B. and Satti, H.-A. (2024) *Effective social protection in conflict: Findings from Sudan* [Preprint]. doi:10.19088/ids.2024.011.

7 Buchanan-Smith, M. (2024) *The meeting of humanitarian and civic space in Sudan*. rep. London, United Kingdom: Humanitarian Practice Network, pp. 1–30.

8 Sharfi, M. (2025) *Working Paper: the role of nafeer and social networks in Sudan's humanitarian response and the challenges for international aid*, *The Journal of Social Encounters*, 9(1), pp. 55–69.

doi:10.69755/2995-2212.1330. See also Fitzpatrick, M., Satti, H.A., Beheiry, S. & Stites, E. (2022) *Harnessing Informal Social Safety Nets for Resilience and Development*. Boston, MA: Feinstein International Centre, Tufts University

9 Birch, I., Carter, B. and Satti, H.-A. (2024) *Effective social protection in conflict: Findings from Sudan* [Preprint]. doi:10.19088/ids.2024.011.

10 Ibid.

11 Asquith, P. (2024) *Solidarity Beyond Borders: Mutual Aid and Diaspora Alliances in Complex Emergencies*. Working paper. Shabaka.

12 Ibid.

13 ICRC (2024) *Sudan: Community kitchens bring vital food relief to thousands in North Darfur as humanitarian conditions worsen*. Geneva: International Committee of the Red Cross.

14 Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) *Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability* [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009.

«ERR er en demokratisk opplevelse hvor folk lærer gjennom praksis. Det er en dialektisk prosess mellom alle disse strukturene. Til syvende og sist vil folk lære av denne opplevelsen og finne den modellen som passer dem best.» Mohammad Nutasim, ERR-organisasjon i Shambat.

ERR-ene opererer uten formelle strukturer, kontorer eller lønninger. De er desentraliserte, frivilligdrevne systemer som drives av lærere, ingeniører og unge mennesker som mobiliserer ressurser lokalt og gjennom den sudanske diasporaen. I mange områder er ERR-ene det eneste fungerende sikkerhetsnett etter sammenbruddet av offentlige tjenester og begrenset tilgang for hjelpeorganisasjoner.

Mazin, en engasjert frivillig, hjelper til med å koordinere den daglige utdelingen av mat til hundrevis av fordrevne familier i Omdurman, Khartoum.

3. Forståelse av Takaayas modell for samfunnsstyrt bistand

Mens ERR-enes lokalbaserte nødhjelpsmodell har fått bred støtte over hele landet, er mange ERR-er fortsatt underfinansierte, noe som begrenser deres evne til å levere tjenester effektivt. Partnerskap med internasjonale humanitære og utviklingsaktører kan bidra til å levere livreddende hjelp, men slike samarbeid er ofte komplekse på grunn av administrative og politiske barrierer. Nå anerkjent som en sentral del av lokalt forankret nødhjelp, representerer ERR-er bare én form for frivillig innsats i Sudan – og som alle organisasjoner varierer deres kapasitet, arbeidsmetoder og effektivitet.

Vanligvis basert i moskeer, hjem eller samfunnssentre, har takaaya blitt avgjørende uformelle sikkerhetsnett midt i Sudans kollapsende statlige infrastruktur. Selv om noen eksisterte i begrenset form før den nåværende konflikten, spesielt under Ramadan eller andre religiøse høytider, har antallet, omfanget og betydningen deres økt dramatisk siden krigen brøt ut i 2023. De siste to årene har takaaya blitt den viktigste – og i mange tilfeller eneste – matforsyningen for mange lokalsamfunn.

I Omdurman, Khartoum, drives en av de få takaayaene som fortsatt er i drift, utelukkende av frivillige som Mohammad og Mutaz, som fortsetter å tjene til tross for sviktende ressurser og finansiering.

¹⁵ Birch, I., Carter, B. and Satti, H.-A. (2024) Effective social protection in conflict: Findings from Sudan [Preprint]. doi:10.19088/ids.2024.011.

¹⁶ Ibid.

«Vi vil ikke vente på at noen skal redde oss»

Ibrahim er en 24 år gammel mann fra Khartoum som jobber som frivillig ved sin lokale takaaya.

«Før alt dette skjedde, var jeg på tredje året av ingeniørstudiene,» forteller han. «Jeg hadde planer, jeg ville spesialisere meg i fornybar energi, kanskje jobbe med solenergi i distriktene. Nå er universitetet stengt og butikken jeg jobbet deltid i er også ødelagt.»

Ibrahim begynte å jobbe ved takaayaen for fire måneder siden, men dagene er lange og arbeidet er krevende: «Jeg kommer vanligvis rundt klokken 10. Først sjekker vi hva vi har av forsyninger – ris, linser, olje, hva enn som finnes eller har kommet inn. Deretter begynner vi å lage mat, og det tar flere timer fordi vi gir mat til 300–400 personer daglig. Grytene er tunge, og varmen fra bålet er brutal, spesielt om sommeren. Det er en forferdelig varme. Men så, på ettermiddagen begynner vi å dele ut maten. Rundt klokken 18 er jeg ferdig og går hjem. Noen ganger er det strøm, noen ganger ikke. Jeg leser med stearinlys eller bare sover. Så gjør jeg det samme neste dag.»

Det vanskeligste, sier Ibrahim, er selve utdelingen:

«Å håndtere folkemengden, sørge for at alle får en rettferdig porsjon, og håndtere mennesker som er desperate og noen ganger aggressive, er vanskelig. Forrige uke begynte en mann å rope om at han hadde fått mindre enn de andre. Han tok øsen ut av hånden min og var i ferd med å slå meg med den. Senere fant jeg ut at han har fem barn og en gravid kone. Sult får mennesker til å gjøre ting de normalt aldri ville gjort. Det må man huske når ting blir intense.»

Men den virkelige smerten for Ibrahim er å se hvordan konflikten ødelegger fremtiden til unge mennesker:

«Jeg kjenner en som jobber her med meg, han heter Mustafa. Han er 22, superflink med datamaskiner, han studerte informatikk. Vi snakker ofte om hvordan han egentlig skulle ha jobbet med app-utvikling eller for et stort teknologiselskap. I stedet står han nå og rører ris i en diger gryte sammen med faren sin. Jeg ser meg selv i ham, og i alle de andre unge her. Hver eneste person hadde drømmer, og denne konflikten har satt alt på pause. Det er vanskelig å tenke på 'hva om', for å være ærlig.»

«Jeg nekter å la denne situasjonen knekke meg ... Jeg husker noe vi sier i familien: Selv om verden går under i morgen, plant et tre i dag. Jeg tror det er det takaayaene er. Og ærlig talt, selve arbeidet ...

...holder meg fornuftig. Hvis jeg bare satt hjemme, arbeidsløs, og så alt falle sammen, ville jeg gått fra vettet. Her gjør jeg i det minste noe, og folk ser at jeg er nyttig ... Jeg sier ikke at jeg er edel eller noe, de fleste dager er jeg bare sliten og sint over det som skjer i Sudan. Men jeg er fortsatt her, familien min er fortsatt her. Jeg prøver bare å få mest mulig ut av dagene.»

«Jeg nekter å la denne situasjonen knekke meg... Jeg husker noe vi sier i familien vår: Selv om verden går under i morgen, så plant et tre i dag. Jeg antar man kan si at det er det takaayaene er.»

«Jeg vil fullføre studiene mine. Jeg vil kunne gå nedover gaten uten å bekymre meg for sikkerheten. Jeg vil sitte på en kafé med venner og klage over helt vanlige ting. Jeg vil ikke se alle disse små barna som er sultne og så syke. Jeg har sett barn som sover på gaten, knapt i stand til å gå på grunn av sult. Jeg vil bare at Sudan skal bli kjedelig igjen, uten krig, jeg vil bare at ting skal bli normale igjen.

«Jeg vil at folk skal vite at Sudan fortsatt er her... vi er ikke bare statistikk eller overskrifter. Hver person har et navn, en historie, et liv som betydde noe før denne konflikten og som vil bety noe etterpå. Vi unge sudanere er ikke passive, vi er veldig aktive, vi organiserer oss, vi er en del av frivillige, vi prøver å holde familiene våre gående. Vi vil ikke vente på at noen skal redde oss, insha'Allah vil vi få Sudan tilbake.»

Det er dokumentert at takaaya betydelig forbedrer kaloriinntaket til mottakerne, og matutdelingen fra disse felleskjøkkenene har spilt en avgjørende rolle i å stabilisere tilgangen til mat for tusenvis av mennesker.

I mange tilfeller bidro takaaya til å opprettholde nivået på daglig kaloriinntak fra før krigen og forhindre alvorlige kalorimangler, spesielt i de første månedene av konflikten. De første rapportene om felleskjøkken i landsbyen Jebel Awlia dukket opp på sosiale medier i desember 2023 – lenge før Verdens matvareprogram (WFP) klarte å nå området med hjelpekonvoier – noe som understreker hvor viktige de var i perioder hvor lokalsamfunn var helt utilgjengelige for tradisjonelle humanitære aktører.

Matutdeling har også virkninger for andre beskyttelses- og velferdsindikatorer. Frivillige ved takaaya rapporterer blant annet at kjøkkenene har bidratt til færre skoleavbrudd blant barn og bedre trivsel i lokalsamfunn. «Å gi mat til rammede familier betyr at barna i større grad kan fortsette på skolen og delta i undervisningen, i stedet for å tvinges ut for å jobbe,» forklarer Habib, programleder for en nasjonal NGO i Nord-Kordofan.

Takaaya tilbyr en fleksibel, raskt mobiliserbar og lokalt utviklet mekanisme for å håndtere akutt matsikkerhetssvikt. Likevel blir driften ofte forstyrret av mangel på midler, utrygghet og perioder uten telekommunikasjon.

Finansieringen kommer hovedsakelig fra lokale bidrag og støtte fra diasporaen. Lokal støtte rammes raskt av fordrivelse, arbeidsledighet, fattigdom og inflasjon, mens diasporaens ressurser også ofte er sterkt presset. Dette ble ytterligere forverret av kutt i USAID-støtte i 2025.

Frivillige forteller at noen takaaya har måttet pause eller stenge fordi ressursene ikke strekker til. «Det var som om noen klypte over tauet vi holdt oss fast i,» sier en frivillig. «Før mars hadde vi en liten, men jevn strøm av støtte som gjorde det mulig å planlegge. Vi visste at vi i det minste kunne servere ett måltid om dagen. Nå? Den siste måneden har det vært minst ti dager hvor vi gikk til sengs uten å vite om vi kunne lage mat neste dag. Usikkerheten er verre enn å ha ingenting.»

Nå er støtte fra diasporaen det viktigste som holder takaaya i live. Frivillige forklarer at «hvis diaspora-støtten stoppet i morgen, ville vi være nødt til å stenge innen en uke – kanskje mindre.»

Mangel på finansiering betyr også at måltidsutdelingen generelt har gått fra to-tre ganger om dagen til bare én gang om dagen siden starten av konflikten.

«Mengden vi serverer svinger voldsomt,» sier Anwar, en frivillig fra Omdurman, Sudans nest største by. «I går serverte vi rundt 400 måltider. Forrige uke hadde vi en dag hvor vi bare klarte 200. Sammenlign det med for seks måneder siden – da serverte vi jevnlig 500, noen ganger 600 om dagen. Behovet er større, men ressursene blir mindre.»

På en annen takaaya har antall daglige måltider falt fra rundt 600 til 350-400, og en frivillig anslår at «de fleste takaaya vil stenge hvis ingenting endrer seg innen seks måneder, med kanskje én eller to som overlever i hvert område.» Dette har allerede begynt å skje i deler av Port Sudan, hvor bare én takaaya fortsatt er i drift i et område som tidligere hadde flere, og nå serverer omtrent 2 000 mennesker.

«De fleste takaaya vil stenge hvis ingenting endrer seg i løpet av seks måneder, og kanskje én eller to vil overleve i hvert område.»

Noen felleskjøkken tilbyr spesialiserte tjenester, som for eksempel et kjøkken i Sør-Sudan som gir mat til underernærte barn, eller et annet kjøkken i Nord-Sudan som støtter internt fordrevne med nyresvikt. I noen tilfeller kan matvarer også leveres hjem til de som ikke kan komme til utdelingsstedene. Til tross for disse tiltakene overstiger behovet ofte de tilgjengelige ressursene, noe som fører til at kjøkkenene må rasjonere maten for å kunne dekke flest mulig husholdninger.

«Dette er den vanskeligste delen av dagen min», sier en frivillig fra Omdurman. «Vi har ikke et formelt system. Vi gir mat til alle, men en gang måtte vi fortelle en mor på slutten av dagen at vi ikke hadde noe igjen til hennes to barn, og at hun måtte komme tilbake tidlig neste dag. Hun gråt ikke engang, hun så bare nedstemt ut. Jeg gikk hjem og klarte ikke engang å snakke med min egen familie den kvelden. Skammen over å ha mat i magen når det barnet ikke hadde det, er en tung følelse for meg.»

Familier stiller seg i kø med beholdere for å motta måltider tilberedt av frivillige fra takaaya – et daglig ritual som gir næring til tusenvis av mennesker som lider av sult og er på flukt.

Takaaya-driftsmodell

Ledelse og organisering

- Drevet av frivillige, ledet av lokalsamfunnet
- Trosledere, ungdomsgrupper og kvinneforeninger spiller en sentral rolle
- Høy grad av intern ansvarlighet
- Tillit og respekt i lokalsamfunnet Kollektiv og transparent beslutningstaking.

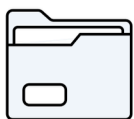
Innkjøp og finansiering

- Donasjoner fra Humanitarian Aid Commission (HAC)
- Lokale donasjoner fra innbyggere (mat, ved, kontanter)
- Noe internasjonal støtte
- Religiøse bidrag fra zakat eller sadaqah.

Tilberedning og utdeling av måltider

- Store fellesgryter over åpen ild eller enkle komfyrer
- Drevet av frivillige
- Svært tilpasningsdyktig, kan justere lokasjoner, utvide til flere måltidsstasjoner eller koordinere med nærliggende kjøkken for å håndtere etterspørselen.

Programutforming og oppfølging

- Samfunnsstyrt, tilpasset lokale kulturelle og ernæringsmessige behov
- Koordinering mellom samfunnsbaserte grupper styrker kapasiteten til å utvikle forslag, planlegge tiltak og iverksette tiltak i større skala
- Overvåking og evaluering integrert i programsykluser for å spore behov, virkning og mangler i tjenestetilbudet.

Valg av mottaker

- Ledet av frivillige i lokalsamfunnet i samråd med lokale medlemmer
- Fokus på de mest sårbare, inkludert kvinner, barn og eldre
- Tidligere erfaringer med fordrivelse og kulturelle hensyn, for eksempel verdighetsspørsmål.

Koordinering og kommunikasjon

- Koordinering og kommunikasjon mellom takaaya varierer avhengig av konteksten
- Generelt organisert i henhold til HAC-regelverket.

4. Mer enn mat: Takaaya som nettverk for samfunnets motstandskraft

Takaaya gjør mer enn å dele ut mat. De er pålitelige og verdige hjelpeorganisasjoner, forankret i kulturell legitimitet og lokalt eierskap. Mottakerne er ikke passive støttmottakere; mange deltar i matlaging, rengjøring eller utdeling av måltider, noe som fremmer en følelse av gjensidig ansvar.

De har blitt «et samlingspunkt for lokalsamfunnet – folk kommer ikke bare for å få mat, men også for å få informasjon, for å få selskap og for å føle seg mindre alene», forklarer en frivillig fra Omdurman.

Takaayas arbeid gir en verdig respons forankret i solidaritet, og bygger tillit og legitimitet. Medlemmer av lokalsamfunnet som har råd til det, kan gi donasjoner for å støtte de som har større behov. «De gir penger ikke fordi de ønsker å gi veldedighet, men fordi de selv er medlemmer av lokalsamfunnet», sier Mohammad, en ERR-organisator i Shambat, Khartoum Nord. «De gir penger som en del av vår kollektive innsats – aktiv solidaritet, enda mer eierskap til selve arbeidet. For dem betyr denne modellen å gi makten tilbake til lokalsamfunnet.»

Takaaya gir håp og fremmer selvbestemmelse, og tar tak i de sosiale splittelsene som krigen har forårsaket, samtidig som man unngår avhengighet av bistand. Som en frivillig fra Khartoum beskriver det: «Takaayas rolle er mer enn [å skaffe mat], den er å bevare det sosiale nettverket som krigen prøver å rive i stykker... Jeg sier til barna: I dag får dere hjelp. I morgen, når dere er sterkere, vil dere være de som hjelper andre. Slik gjenoppbygger vi, vi minner dem om våre kjerneverdier som krigen noen ganger tar fra oss.»

Takaaya er organisert horisontalt, i likhet med nabolagskomiteer og gjensidige hjelpegrupper, og legger vekt på åpenhet, demokratisk beslutningstaking og ansvarlighet overfor samfunnene de tjener, snarere enn overfor eksterne givere.¹⁸ Denne strukturen, kombinert med

finansiell åpenhet, forbedrer lokalsamfunnets eierskap og ansvarlighet. «Desentralisering betyr at du ikke har det hierarkiet som blir status quo i FN eller humanitært arbeid – hvor du har en donor som dikterer agendaen, deretter meglere som FN eller internasjonale og nasjonale NGO-er, så et lag med gjennomførere fra privat sektor som distribuerer ting eller frivillige fra lokalsamfunnet, og til slutt lokalsamfunnet helt nederst», forklarer en takaaya-organisator. «Her er det bare menneskene på bakken: barn, kvinner, jenter, eldre mennesker, sjeiken i moskeen... Folk bruker sjekker og balanser, de retter feil og de gjør fremskritt. Slik vokser samfunn – i stedet for [ved] å hente inn eksperter.»

Takaayas brede tilgang og sosiale legitimitet gjør det mulig for dem å operere selv i omstridte eller usikre områder. Hjelpen er kulturelt tilpasset, med mat som mottakerne er kjent med og som distribueres på en måte som ivaretar deres verdighet. Noen takaaya, for eksempel en i Nord-Kordofan, følger prinsippet om «skjult veldedighet» ved å gå fra dør til dør for å dele ut forsyninger til familier på en diskret måte som ivaretar familienes verdighet. Videre gjør frivilligdrift, bidrag i form av naturalia og minimale administrasjonskostnader disse initiativene svært kostnadseffektive. Prisen på et måltid levert av takaaya i Khartoum varierer for eksempel fra 15 til 25 kroner for frokost og 30 til 50 kroner for lunsj. Dessuten er de responsive og tilpassningsdyktige, og tilpasser seg raskt til samfunnets skiftende behov uten de forsinkelsene som ofte er forbundet med formelle humanitære protokoller.

«Lokal tillit og forankring skiller oss fra internasjonale hjelpeorganisasjoner», sier professor Osama, en frivillig fra Khartoum. «Vi kjenner menneskene og deres omstendigheter. Den nærheten hjelper oss å målrette hjelpen raskt og sensitivt på måter som utenforstående kan finne vanskelige.»

¹⁸ Eliassen-Viejo, K. and Olwen Rowbotham, S. (2025) What can we learn from locally led experiences in Sudan? Fennia - International Journal of Geography, 203(1). doi:10.11143/fennia.162748.

«Partnerskap betyr å lytte til oss»

Nasreen er en 45 år gammel lærer og frivillig fra Omdurman.

«Jeg er ferdig på skolen rundt klokken 13, og drar deretter rett til takaayaen. Noen dager er jeg der helt til klokken 17 eller 18, spesielt når vi forbereder måltider til neste dag.

Det er utmattende – begge rollene krever mye, og på slutten av dagen verker kroppen. Jeg står på beina fra klokken 07 til kvelden. Når jeg underviser, ser jeg sultne barn som prøver å lære og forstå denne nye virkeligheten de har blitt tvunget inn i. Når jeg er i takaayaen, ser jeg barn som burde være på skolen, men som ikke har råd fordi familiene deres trenger at de jobber. Jeg bærer begge verdenene med meg hele tiden. Noen netter ligger jeg våken og tenker på hvordan jeg kan hjelpe mer, hvordan jeg kan gjøre det bedre. Mannen min sier at jeg må hvile, men hvordan kan jeg hvile?

Ærlig talt ble det personlig da jeg så mine egne elever komme på skolen for svake til å holde en blyant. En av mine flinkeste elever, Ilhan, pleide å svare på alt, alltid ivrig etter å lære. Så begynte hun å sovne i timene. Jeg spurte hva som var galt, og hun fortalte at hun ikke hadde spist ordentlig på et par dager. Halvparten av barna som får mat er mine elever. De blir så glade for å være sammen med meg både på skolen og i takaayaen. Jeg er stolt av å gi dem mat, men jeg skulle ønske de ikke trengte takaayaen i det hele tatt.

Jeg har mer ansvar og lederrolle i takaayaen fordi jeg er lærer. For eksempel, når jeg ber lokalsamfunnet om å hjelpe til med å organisere plassen eller delta i matlagingen, så svarer de. Men jeg lytter også til alle og ber om innspill når vi bestemmer menyen eller organiserer timeplanen. Noen ganger kommer de beste ideene fra kvinnene som har laget mat til familiene sine i 30 år. De vet hva barna faktisk vil spise, hva som er rimelig, og hva som kan lages raskt. Min rolle er å strukturere ideene og sørge for at alles stemme blir hørt. Vi tar beslutninger sammen.

Det internasjonale organisasjoner ofte overser, er behovet for bærekraft. Ikke bare gi oss mat i tre måneder og dra. Hjelp oss med å bygge systemer som varer. Involver oss i utformingen av programmene. Vi kjenner samfunnet vårt. Vi kan fortelle dere hva som fungerer og hva som ikke gjør det. Partnerskap betyr å lytte til oss, ikke bare gjennomføre egne planer.

Jeg har tro på at Gud ser arbeidet vårt, at han gir meg styrken jeg trenger. Noen dager er den troen alt jeg har – og det er nok.»

Barn samles ved en takaaya i Khartoum og venter tålmodig mens Mazin, en av de frivillige, serverer måltider som har blitt deres eneste kilde til næring og håp.

5. I fare for sammenbrudd: Takaayas kamp for bærekraftighet

Til tross for sine styrker står takaaya overfor alvorlige utfordringer. Finansiell ustabilitet er kanskje det mest presserende problemet, da de fleste takaaya og ERR mangler forutsigbar eller vedvarende finansiering og ofte opererer fra dag til dag med de ressursene de har til rådighet. Mangel på rent vann og ved påvirker ytterligere takaayas evne til å fortsette å servere måltider. I tillegg hindrer markedsforstyrrelser, særlig på grunn av usikkerhet, blokader og plyndring, vareflyten. Blokader av Al Fasher i Nord-Darfur og Dilling i Sør-Kordofan har forstyrret lokale markeder, mens «Dagalo-markedene» forsyner plyndrede varer. Hyperinflasjon påvirker også matforsyningen. Frivillige fra takaaya rapporterer om en reduksjon i mengden og kvaliteten på maten som serveres de siste to årene, og et kritisk behov for å øke og diversifisere tilgjengelige matvarer for å sikre tilgang til tre næringsrike måltider per dag. «Min største frykt er at samfunnet vil være fullstendig utmattet om seks måneder», sier en frivillig fra Khartoum. «Vi blir alle fattigere og sintere. Hvis diasporaen sluttet å støtte oss i morgen? Jeg tror mange takaaya ville kollapse i løpet av en uke. Det bekymrer meg hva som vil skje når den kjeden brytes.»

«I løpet av den siste måneden var det kanskje 12 dager – mindre enn halvparten – hvor vi visste med sikkerhet at vi hadde nok [mat] til neste dag. Resten av tiden ringer jeg rundt, sender meldinger og prøver å finne noen som kan bidra. Det var minst fem eller seks dager hvor jeg virkelig ikke visste hvor neste måltid skulle komme fra. Vi har måttet stenge i en dag eller to når vi ikke hadde noe som helst, og det er de dagene jeg føler at jeg har sviktet alle.» Samir, en takaaya-frivillig fra Khartoum

Ahlam sliter med å forsørge barna sine mens hun bor i en flyktningleir.

Den langvarige krisen har også økt stressnivået blant frivillige, særlig kvinner, risikerer trakassering, arrestasjoner, seksuell vold og anklager om å samarbeide med den ene eller andre siden.

«Jeg bekymrer meg for at de frivillige skal bli utbrente,» sier Samir, en takaaya-ansvarlig fra Khartoum. «I tillegg til fysisk utmattelse er sikkerhet et annet problem. Det har vært hendelser med krangler, tyveri og trusler fra væpnede menn som ønsket å kontrollere distribusjonen av politiske årsaker. Vi har klart å holde takaayaen trygg og nøytral, men det krevde konstant årvåkenhet.» Den uformelle naturen til disse initiativene begrenser tilgangen til formelle koordineringsmekanismer, teknisk støtte og finansiering.

Frivillige rapporterer om mangler i prosjektutforming og mangel på tilstrekkelig opplæring fra myndigheter og partnere. Det er fortsatt behov for å styrke praktiske ferdigheter som for eksempel søknadsskriving, registrering av målgrupper, dokumentasjon og kommunikasjon, samt innsamling av midler.

Sykdomsutbrudd forverrer de operative utfordringene, da ødeleggelsen av helse- og sanitærinfrastruktur, oversvømmelser og redusert vaksinedekning har ført til utbrudd av kolera, denguefeber, malaria, meslinger, polio og røde hunder. «Den største risikoen er for de som jobber om natten for å skaffe mat til morgenen, fordi de kan bli bitt av mygg som sprer denguefeber», sier en frivillig.

Begrenset kommunikasjon begrenser driften ytterligere, med upålitelig internett og telefonovervåking i konfliktområder som reduserer organisatorenes evne til å koordinere med støttespillere og dokumentere humanitære behov på en sikker måte. I Kordofan bruker ERR-frivillige som administrerer flere kjøkken i en enkelt by, sin lokale kunnskap og kommunikasjonsevner for å håndtere bekymringer om rettferdighet og opprettholde samholdet i samfunnet. «Vi koordinerer møter for å få tak i faktiske tall på mottakerne og navnene deres», rapporterer en frivillig fra Khartoum. «Vi bruker også sosiale medier mellom takaaya, som Whatsapp, for å dele informasjon om for eksempel hva slags måltider vi skal lage.» Men langvarige internettbrudd undergraver koordineringen og muligheten for effektiv planlegging, tjenestelevering og samarbeid med eksterne aktører, inkludert lobbyvirksomhet overfor lokale myndigheter når det er nødvendig. «Det er veldig vanskelig fordi alt skjer gjennom apper nå», sier Hisham, som organiserer diaspora-grupper for å samle inn midler. «Når internett svikter, har det stor innvirkning på kommunikasjon og overføring av penger.»

Lokale dynamikker påvirker også effektiviteten og inkluderingen av lokalsamfunnsbaserte tiltak. Siden ERR og takaaya er forankret i eksisterende relasjoner og lokale nettverk, kan enkelte sårbare grupper uforvarende bli ekskludert. Lokale aktører er en del av politiske og konfliktfylte dynamikker, og samarbeid med eksterne humanitære aktører er politisk komplisert.

Derfor er det avgjørende for et effektivt samarbeid å foreta en nøye vurdering av partnerne og å erkjenne variasjonene i kapasitet, operasjonelle prosedyrer og nivåer av lokalsamfunnsdeltakelse.

«Den største risikoen er at de som jobber om natten for å skaffe mat, kan bli bitt av mygg som sprer denguefeber.»

Videre spiller kjønnspolitikk og kjønnsdynamikk også en rolle i driften av takaaya. Selv om alle takaaya er forskjellige i sin oppbygning og struktur, er det i mange tilfeller «menn som står for ledelsen» og «de store beslutningene, pengene og alt annet blir som oftest bestemt av menn», forklarer en frivillig fra Shambat, selv om det er kvinner som jobber frivillig i kjøkkenet. Dette skyldes delvis sikkerhetsrisikoen.

Ifølge en frivillig fra Khartoum: «Selv om det er litt tryggere nå, er vi alle redde for voldtekt og kidnapping. Vi har hatt kvinner her som har blitt kidnappet. Det er derfor kvinner ikke deltar – det er for farlig». Underliggende kjønnsdynamikk spiller en viktig rolle: «Det er bare den gamle måten», sier en frivillig. Kjønn spiller også en rolle når det gjelder å motta hjelp. «I noen konservative familier mener menn at det er skammelig for konene deres å bli sett mens de mottar veldedighet», sier et medlem av takaaya-komiteen.

«Så konene lider i stillhet hjemme mens mennene prøver å opprettholde verdigheten [ved ikke å motta hjelp].»

Takaaya er et sterkt eksempel på samfunnets motstandskraft i møte med Sudans hungersnød. Likevel understreker deres sårbarhet det presserende behovet for større støtte, anerkjennelse og integrering i bredere humanitære tiltak.

²⁰ Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009.

²¹ Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009.

²² Ibid.

²³ K. Olson, S., Dahab, M. and Parker, M. (2024) Key considerations: Mutual aid lessons and experiences from emergency response rooms in Sudan [Preprint]. doi:10.19088/sshap.2024.056.

6. Forankret i tradisjon: Tro, kultur og sjelen til takaaya

Takaaya er dypt forankret i Sudans religiøse tradisjoner, kulturelle normer og fellesskapsliv. Deres legitimitet og styrke springer ikke bare ut fra måltidene de gir, men fra verdiene, tilliten og de sosiale relasjonene som ligger til grunn. I motsetning til toppstyrte humanitære tiltak gjenspeiler og forsterker takaaya tro, kulturelle modeller for gjensidig støtte og sosial samhörighet, og utgjør dermed en unikt lokal modell for bistand og utvikling.

Kjernen i takaaya-modellen er den kulturelle praksisen nafeer, en langvarig sudanesisk tradisjon for gjensidig hjelp og felles innsats. Som en frivillig fra Port Sudan uttrykker det: «Dette ligger i den sudanske naturen. Du hjelper fordi du er dem, og de er deg.»

Nafeer motiverer også frivillige ved å skape ansvarsfølelse og gjensidighet på naturlig vis i lokalsamfunnene. Frivillige beskriver en følelse av forpliktelse overfor dem som trenger hjelp, og sosial aksept når de blir en del av disse nettverkene.

«[Takaaya] gir motivasjon for videre arbeid, og motivasjon fra følelsen av at du hjelper andre. Du hjelper et barn, du redder et barns liv, og du hjelper en kvinne, du hjelper en enke. Dette gir meg motivasjon og får meg til å føle meg rolig. Det får meg til å føle at jeg har skapt verdi i livet og bidratt i livet,» sier Ibrahim, en 25 år gammel frivillig.

Frivillige drives også av tro og sunnah (læren, handlingene og uttalelsene til profeten Muhammad, fred være med ham). «[Vår belønning] er ikke penger, men gjeld til Gud,» sier en frivillig fra Khartoum. Takaaya er en århundregammel praksis som har røtter i Sufi-islam i Sudan, der takaaya opprinnelig fungerte som store religiøse sentre for reisende og mennesker i behov av mat. Trobasert velgjørenhet spiller fortsatt en sentral rolle i å motivere dem som engasjerer seg i disse nettverkene. «De religiøse har et insentiv som oppmuntrer til veldedighet. For den som gir veldedighet, har vår Herre, Den Velsignede og Opphøyde, belønninger som gir ti til syv hundre ganger tilbake, og enda mer,» forklarer en religiøs leder som er involvert i en takaaya.

«I islam lærer vi å hjelpe hverandre,» sier Nidal, en 35 år gammel frivillig fra Port Sudan. «Vår religion bygger på samarbeid og gjensidig støtte, og det er det som veileder oss her.»

Eksisterende sosiale nettverk og påvirkning fra trosbaserte miljøer driver også veksten av takaaya. «Jeg bruker fredagsbønnen til å oppmuntre folk til å bidra med tid og penger til takaayaen,» sier en imam fra Khartoum. «I starten manglet vi frivillige i området vårt, så jeg brukte særlig prekener til å oppmuntre flere. Nå mangler vi ikke frivillige.»

«Dette ligger i vår sudanesiske natur. Du hjelper fordi du er dem, og de er deg.»

Drevet av tro og kultur henter takaaya styrke fra tette nettverk av sosiale relasjoner og gjenspeiler prinsipper om sosial gjensidighet, fellesskapets eierskap og verdig tilgang, som er kulturelt og sosialt forankret:

Sosial gjensidighet: Selv de som mottar hjelp, er ofte involvert i å tilberede eller servere måltider. Denne gjensidigheten reduserer stigmatisering og opprettholder verdighet.

Eierskap i lokalsamfunnet: Takaaya er ikke «for» lokalsamfunnet, men «av» lokalsamfunnet. Dette fremmer høyt engasjement og ansvarlighet uten at det kreves formelle mekanismer.

- Verdig tilgang: Mottakere av hjelp blir behandlet som naboer, ikke som støttemottakere. Mat deles ut i kjente omgivelser – moskeer, hjem, gårdsplasser – i stedet for i upersonlige distribusjonskøer.

I en situasjon hvor tilliten til politiske og humanitære institusjoner er svekket, fungerer takaaya som steder for håp, motstandskraft og sosial samhørighet. De bidrar til å knytte sammen samfunn som er splittet av vold, samtidig som de bekrefter sudanske tradisjoner for gjestfrihet, generøsitet og kollektiv omsorg. Ansvarlighet overfor samfunnene de tjener, er fortsatt sentralt i deres virksomhet, noe som gjenspeiler et sterkt engasjement for prinsippene om lokalt ansvar og sosial gjensidighet.²⁵

Asawer (i midten) sitter sammen med foreldrene og søsknene sine i en leir – en av utallige familier som er blitt tvunget fra sine hjem på grunn av den pågående konflikten.

7. Ekte lokalisering: Støtte til lokalsamfunnets innsats i Sudan

Det humanitære reset-initiativet, et FN-ledet reformarbeid lansert i mars 2025, understreker viktigheten av å flytte makt og ressurser nærmere de menneskene som er mest berørt av kriser, og gjør lokaliseringsarbeid til et sentralt prinsipp.

Å støtte lokale initiativer sikrer ikke bare raskere og kulturelt tilpasset bistand, men styrker også motstandsdyktighet og verdighet i lokalsamfunn. Ved å prioritere lokal forankring anerkjenner reset-prosessen at bærekraftig humanitært arbeid kommer fra å styrke lokale aktører som forstår konteksten og kan mobilisere raskt for å møte akutte behov.

Denne omstillingen har møtt flere hindringer: en oppfatning om at lokale aktører mangler kapasitet til å oppfylle krav til ansvarlighet og kontroll; finansieringsbegrensninger som hindrer lokal tilgang til støtte; og eksterne sjokk, slik som kutt i USAID-midler. Som svar har enkelte filantroper og veldedige stiftelser økt direkte støtte til gjensidig hjelpe-nettverk og lokalt forankrede grupper, samtidig som det humanitære systemet i større grad har engasjert seg med slike grupper blant annet gjennom økte kontantoverføringer og annen støtte i et forsøk på å tilpasse seg de uformelle strukturene i lokalsamfunnene, behandle dem som mottakere og justere krav til etterlevelse, kontrakter og rapportering deretter.

Likevel forblir finansieringen gjennom disse kanalene begrenset, og strukturelle, holdningsmessige og finansielle barrierer fortsetter å begrense omfang og effekt av støtte til grasrotaktører. Dette understreker behovet for mer varig, fleksibel og tillitsbasert innsats.

«Folk diskuterer nasjonalt eierskap, lokalisering, grasrotbevegelser og samfunnsdeltakelse. Men i Sudan deltar ikke samfunnet bare – de bestemmer hva de vil ha og trenger, og de gjennomfører det selv. Jeg vil med stolthet si at dette virkelig er definisjonen, praksisen og virkeligheten av alle disse ideene.» Mohammad, INGO-ansatt i Shambat

Mens samfunnsarbeidet i Sudan hovedsakelig har vært basert på egenfinansiering og støtte fra diasporaen, har ERR-ene siden slutten av 2023 begynt å få større internasjonal anerkjennelse, og internasjonale humanitære og utviklingsaktører har søkt å koordinere med og støtte dem.

For eksempel gir FNs kontor for koordinering av humanitære saker (OCHA) små tilskudd gjennom Sudan Humanitarian Fund til ERR-ene og partnerhjelpeorganisasjoner. Likevel gjenstår det betydelige utfordringer for engasjementet. Disse inkluderer byråkratiske prosesser, som ofte er dårlig tilpasset frivilligdrevne grasrotorganisasjoner; behovet for å ta vanskelige beslutninger om hvilke lokalsamfunn og organisasjoner som skal motta støtte når det kun er begrensede midler tilgjengelig; giveres risikoaversjon, spesielt overfor trosbaserte eller frivilligdrevne grupper; og forskjeller i tilnærminger til tro, kjønnsnormer og organisasjonsmodeller.

Mohammad, en INGO-ansatt i Shambat, forklarer: «INGO-er ønsker due diligence for nedstrøms partnere som gjennomfører. De trenger finansielle systemer, rettslig styring, alle disse slags restriksjoner. Hvis du vil gi penger, men ber folk fylle ut alle disse skjemaene og malene og rapportene, er det latterlig. Det er en fremgangsmåte som føles veldig isolert fra virkeligheten på bakken. Det er bare én INGO som samarbeider med oss som er fleksibel, som bare ber om et forslag på én side og deretter gir deg finansieringen – jeg synes det er en mye bedre modell.»

26 Birch, I., Carter, B. and Satti, H.-A. (2024) Effective social protection in conflict: Findings from Sudan [Preprint]. doi:10.19088/ids.2024.011

27 See Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009; United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) (2025) Sudan Humanitarian Fund Annual Report 2024. Available at: <https://www.unocha.org/publications/report/sudan/sudan-humanitarian-fund-annual-report-2024> (Accessed: 9 September 2025); Carstensen, N. and Sebit, L. (2023) Mutual aid in Sudan: the future of aid? Humanitarian Practice Network; Asquith, P. (2024) Solidarity Beyond Borders: Mutual Aid and Diaspora Alliances in Complex Emergencies. Working paper. Shabaka; Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009

28 Carter, B. and Satti, H.-A. (2025) Supporting mutual aid in Sudan: Conflict-sensitive approaches to risk and accountability [Preprint]. doi:10.19088/basic.2025.009 29 Asquith, P. (2024) Solidarity Beyond Borders: Mutual Aid and Diaspora Alliances in Complex Emergencies. Working paper. Shabaka.

Omfattende regelverk kan virke demotiverende for frivillige, sier Mohammad, og peker på byråkrati og verdighet som to sentrale utfordringsområder. «I det øyeblikket du må gjennom alt dette byråkratiet, oppstår det også en følelse hos folk: 'Du vil gi meg penger, men du vil at jeg skal gjøre alt dette og ta bilder?' De ønsker ikke å ta imot penger under slike betingelser. Hensynet til verdighet er fortsatt veldig sterkt. For eksempel, da jeg fortalte mitt eget lokalsamfunn om å søke om støtte fra en internasjonal NGO, sa de: 'Vi har allerede samlet inn femten ganger så mye gjennom våre egne bidrag.

Hvorfor skulle vi utsette oss selv og vår verdighet?» Til tross for disse strukturelle barrierene finnes det betydelige muligheter for å involvere og støtte takaaya og lokale initiativer på en måte som bevarer deres identitet og styrker den humanitære innsatsen. Takaaya gir en mulighet til å tenke nytt om lokalisering — å gå fra symbolsk deltakelse til ekte, verdig og praktisk inkludering av lokalt ledede, trosbaserte responsmodeller.

«Folk har sett kraften i å ta kontroll over sin egen utviklingsagenda,» sier Mohammad. «Jeg er sikker på at i Sudans fremtid vil denne modellen fortsatt eksistere.» Partnerskap mellom internasjonale organisasjoner, nasjonale NGO-er og lokale grupper kan gi økonomisk, teknisk og administrativ støtte innen planlegging, oppfølging og rapportering — uten å overta lokal ledelse.

At givere anerkjenner og respekterer eksisterende sivilsamfunnsstrukturer og deres historiske, politiske og sosiale røtter — i stedet for å forsøke å formalisere eller «NGO-ificere» dem — er avgjørende for å støtte effektiv lokal innsats.

«Vi trenger ikke at en internasjonal NGO kommer og tar over. De kan ikke gjøre det vi gjør. Vi kjenner samfunnet vårt og arbeidet vårt. De kan ikke bygge opp den tilliten vi har på en ettermiddag. Men de kan gjøre det vi ikke kan: de kan gi oss finansiering for å holde det gående.» Anwar, frivillig fra Omdurman

Noen internasjonale ikke-statlige organisasjoner har tilpasset seg dette på en vellykket måte. For eksempel har Norsk Folkehjelp (NPA) forenklet finansiell rapportering, innført fleksible finansieringsgrenser og gitt teknisk og psykososial støtte, samtidig som de har opprettholdt tilsyn gjennom kontrollmekanismer i samarbeid med ERR-er.³¹ Denne tilnærmingen, kombinert med tiltak for å øke åpenheten, som åpne fora og rapportering i sosiale medier, styrket ansvarligheten og ga lokale aktører større innflytelse.

ERR-frivillige rapporterte også at opplæring og koordineringsstøtte fra internasjonale partnere utfylte deres lokale kunnskap, noe som forbedret sikkerhetsmekanismene og den operative effektiviteten. Anerkjennelse fra internasjonale partnere har økt ERRs troverdighet og gitt dem en «plass ved bordet» i bredere humanitære fora.³² Selv utover finansiering og opplæring er ekstern anerkjennelse en viktig faktor for å gi håp: «Det handler ikke [bare] om penger», sier Hisham, en sudanesisk professor og organisator. «Det handler om at noen ser og setter pris på det de gjør, at i det minste noen kjenner til deres innsats. Det er mer enn penger, det er motivasjon.»

Lokalisering i Sudan krever fleksibilitet for å kunne reagere på raskt skiftende operative utfordringer. Å støtte ERR og takaaya innebærer både å muliggjøre umiddelbar humanitær hjelp gjennom lokale aktører og å bidra til en bredere systemisk reform av det internasjonale humanitære systemet.

Erfaringer fra andre kontekster, som Syria, viser at «høykvalitets lokalisering» gir bedre resultater, i større grad møter lokale behov, og styrker gjensidig tillit mellom nasjonale aktører og internasjonale partnere. Som en FN-ansatt uttrykte det:

«Jeg liker ikke å si det, men vi er en industri – bistandsindustrien, enten humanitær eller utvikling – og vi må utvikle nye arbeidsmetoder der vi ikke er de som gjennomfører tiltakene selv. Vi skal ikke bli parallelle myndigheter som skaper parallelle strukturer. Vi bør heller investere i systemstyrking, nasjonalt eierskap og lokal ledelse.»

³⁰ Eliassen-Viejo, K. and Olwen Rowbotham, S. (2025) What can we learn from locally led experiences in Sudan? *Fennia - International Journal of Geography*. 203(1). doi:10.11143/fennia.162748. Norwegian

³¹ People's Aid (2025) Annual Report 2024. Available at: https://www.npaid.org/files/Publications/NPA_report_RR-Eng.pdf (Accessed: 20 August 2025). K. Olson, S., Dahab, M. and Parker, M. (2024) Key

³² considerations: Mutual aid lessons and experiences from emergency response rooms in Sudan [Preprint]. doi:10.19088/sshap.2024.056. Birch, I.; Carter, B. and Satti, H-A. (2024) Effective Social

³³ Protection in Conflict: Findings from Sudan. Working Paper, Brighton: Institute of Development Studies, DOI: 10.19088/IDS.2024.011.

1. Anbefalinger: Nytenkning rundt bistand for å støtte lokalt ledede løsninger

Krisen i Sudan krever en grunnleggende revurdering av hvordan bistand leveres, hvem som leverer den, og hvilke systemer som er pålitelige og bærekraftige. Fremveksten av takaaya illustrerer at lokalsamfunn ikke er passive mottakere av bistand, men aktive aktører for overlevelse, solidaritet og omsorg. For å støtte dem effektivt må det humanitære systemet gå fra å jobbe rundt lokale aktører til å jobbe med og gjennom dem.

Vi oppfordrer institusjonelle givere og giverland til å:

1. gi grasrotgrupper øyeblikkelig makt gjennom fleksibel, ubegrenset støtte og finansiering

Grassroots-initiativer krever tilpasningsdyktige og styrkende tilnærminger til finansiering og engasjement, blant annet:

forutsigbar og ubegrenset finansiering som dekker kjernekostnader og koordineringsmekanismer. Meningsfull deltakelse av grasrotrepresentanter i beslutningsprosesser knyttet til humanitært arbeid og utvikling kapasitetsstyrking av lokale grupper, med suksessmål som gjenspeiler lokalt lederskap og operasjonell effektivitet.

2. utdype sin forståelse av samfunnsstyrt krisehåndtering for å utforme kortsiktige og langsiktige tiltak

Institusjonelle givere må engasjere seg dypt i metodene og praksisene til lokalsamfunnsgrupper, inkludert behovsvurderinger, utvelgelse av mottakere og lokalsamfunnsbasert overvåking og ansvarlighet. Ved å forstå hvordan eksterne krav kan utfylle disse eksisterende mekanismene, kan bistanden bygge videre på lokale systemer i stedet for å forstyrre dem.³⁴

3. investere i umiddelbare og langsiktige programmer som støtter prioriteringene til grasrotgrupper, slik de er definert lokalt

Frivilliges prioriteringer inkluderer å sikre:

finansiering for å forbedre mengden og kvaliteten på måltidene som tilbys opplærings- og læringsmuligheter tilgang til informasjon og koordineringsnettverk. Utvidelse av aktiviteter for å involvere andre tjenester og sektorer.

Å støtte disse prioriteringene sikrer at tiltakene er responsive, relevante og bærekraftige.

4. prioritere motstandskraft og bærekraftige matsystemer

Støtten bør gå utover umiddelbar humanitær kapasitetsbygging og omfatte langsiktig motstandskraft ved å:

Styrke Sudans matsystemer, med fokus på lokal og desentralisert produksjon bygge opp landbrukssystemer som er motstandsdyktige mot både konflikt og klimaendringer. Støtte produktivitet og bærekraft på måter som tar for seg langsiktige systemiske utfordringer sammen med akutt matusikkerhet.

Vi oppfordrer lokale myndigheter til å:

5. Sikre direkte tilgang til og anerkjennelse av lokale tiltak i den humanitære innsatsen

Lokale myndigheter og parter i konflikten bør presses til å anerkjenne og finansiere humanitære aktiviteter utført av grasrotgrupper, inkludert gjensidige hjelpenettverk, og sikre beskyttelse og sikkerhet for lokale hjelpearbeidere. De bør også sørge for at takaaya og ERR inkluderes i humanitære koordineringsmekanismer.

Vi oppfordrer FN-organer og internasjonale ikke-statlige organisasjoner til å:

6. investere i lokale tiltak og tilpasse humanitær bistand til lokale tiltak

Nylige tiltak for å forenkle rapporteringen viser at det internasjonale systemet kan tilpasse seg lokale forhold, og supplere kontantstøtte med beskyttelse, kapasitetsbygging og relasjonshåndtering. For å styrke gjennomstrømningsfinansieringsordninger må FN-organer og internasjonale ikke-statlige organisasjoner utvikle:

- forenklede rapporteringskrav for grasrotpartnere, inkludert forenklete rammeverk for overvåking og evaluering en strategisk sammenhengende tilnærming til bistandskjeder og mellomledd, som anerkjenner deres styrker og begrensninger.

- Klare mekanismer for å dele omdømme- og finansielle risikoer mellom givere, mellomledd og grasrotgrupper, inkludert koordinerte tiltak når risikoer materialiserer seg.

- Budsjettering av mellomleddkostnader i kapasitetsstøtte og relasjonsbygging mekanismer for å inkludere ERR- og takaaya-representanter i koordineringsfora og beslutningstaking.

- Organisatorisk læring som bygger bro mellom compliance-, juridiske og operasjonelle team for å forbedre støtten til grasrotaktører.

7. Fremme ekte partnerskap for å oppnå effekt på mellomlang og lang sikt

Humanitære aktører bør inngå autentiske partnerskap med lokale aktører og involvere dem fra starten av bistandsintervensjonene til gjennomføring og oppfølging.

Den mest effektive humanitære responsen i Sudan integrerer lokale systemer, som nafeer og slektskapsnettverk, med den operative kapasiteten til internasjonal bistand, og balanserer respekt for lokal kultur og praksis med begrensningene i uformelle mekanismer. Slike samarbeidsbaserte tilnærminger styrker både den kulturelle sensitiviteten og effektiviteten til humanitære tiltak.

8. utnytte pålitelige nasjonale frivillige organisasjoner og diaspora-nettverk for å styrke det bredere lokale bistandsmiljøet, både på mellomlang og lang sikt

Nasjonale frivillige organisasjoner kan fungere som mellomledd mellom internasjonale aktører og grasrotstrukturer, gitt deres dype kontekstuelle kunnskap, kapasitet og langvarige tilstedeværelse. På samme måte gir diaspora-støttespillere og filantropiske initiativer viktig og langvarig støtte. Internasjonale aktører bør inngå strategiske partnerskap med disse enhetene og investere i deres kjernekompetanse for å styrke det bredere lokale bistandsøkosystemet.

9. Fange opp erfaringer og styrke ansvarligheten for fremtiden til den humanitære arkitekturen

Responsen i Sudan gir viktige innsikter for å forbedre humanitær inkludering og ansvarlighet. Deling av erfaringer og integrering av lokale praksiser i planleggingen mellom humanitære og utviklingsaktører kan forbedre både umiddelbare og langsiktige responser.

9. Konklusjon: Hvordan Sudans takaaya kan omdefinere humanitær bistand

Den pågående krisen i Sudan har satt søkelyset på både den viktige rollen grasrotinitiativer som takaaya og ERR spiller, og de strukturelle utfordringene det internasjonale humanitære systemet står overfor.

Disse lokalt ledede tiltakene viser en bemerkelsesverdig motstandskraft, tilpasningsevne og legitimitet, forankret i sudanske kulturelle praksiser som nafeer, fellesskapssolidaritet og dype sosiale nettverk.

Takaaya er sosiale, åndelige og kulturelt forankrede strukturer som gir verdighet, styrker tillit og opprettholder samholdet i samfunnet, selv midt i omfattende vold og fordrivelse.

Til tross for sin effektivitet møter disse initiativene betydelige hindringer, blant annet økonomisk ustabilitet, sikkerhetsrisikoer, byråkratiske begrensninger og begrenset anerkjennelse fra formelle humanitære aktører.

Komplekse rapporteringskrav, indirekte og begrenset finansiering og manglende forståelse for lokal kapasitet fortsetter å undergrave deres potensial. Likevel viser erfaringene fra takaaya at når internasjonale og lokale aktører samarbeider på en gjennomtenkt måte, med respekt for grasrotgruppers identitet, lederskap og ansvarsmekanismer, kan resultatene være transformative.

Nye eksempler på støtte fra FN-organer, internasjonale ikke-statlige organisasjoner, diaspora-nettverk og filantropiske initiativer viser potensialet i lokaliseringarbeid av høy kvalitet. Disse partnerskapene fyller ressursgapene samtidig som de muliggjør utveksling av kunnskap og ferdigheter, bygger gjensidig tillit og sikrer at tiltakene er konfliktsensitive og kulturelt passende. Fleksibel finansiering, tilpassede overvåkingsrammer og anerkjennelse av uformelle støttenettverk er avgjørende for å opprettholde disse initiativene og sikre at de oppfyller de nyanserte behovene til de berørte samfunnene.

Mutaz, en ung frivillig, bruker dagene sine på å hjelpe til med å tilberede og dele ut mat på en lokal takaaya, og holder håpet levende for lokalsamfunnet sitt.

Erfaringene fra Sudan gir en viktig mulighet for systemisk reform. Det internasjonale humanitære systemet kan lære av takaaya-modellen for å integrere lokalt ledede, trosbaserte og samfunnsbaserte tilnærminger i bredere tiltak. Men denne muligheten er skjør. Uten rettidig, ubegrenset støtte, meningsfullt engasjement og forsiktig forvaltning risikerer gevinstene som er oppnådd gjennom disse lokale initiativene å gå tapt, og millioner av sivile kan komme til å lide i lang tid.

Til syvende og sist kan erfaringene fra Sudan ikke bare tjene som en mal for etisk lokalisert bistand i landet selv, men også som en revolusjonerende modell for humanitær respons globalt.

© Islamic Relief Worldwide 2025. All rights reserved.

Publisher information: Published by Islamic Relief Worldwide 19
Rea Street South, Birmingham, B5 6LB

November 2025

Researched and written by Seval Oz (Research and Project Coordinator,
Islamic Relief Worldwide), Research support and content collation: Ibtisaam
Ashur (Advocacy Content Communications Coordinator, Islamic Relief
Worldwide), Editorial Consultant: Dr Emma De Angelis

Design and Production Credits: Tahir Saddiq and Charlotte Mitchell

Photo credits: Mohammed Abdulmajid Mohamed Elhassan

DOI: 10.5281/zenodo.17407546

OM ISLAMIC RELIEF

Islamic Relief ble grunnlagt i 1984 som svar på hungersnøden i Øst-Afrika. I dag er Islamic Relief blant verdens største hjelpe- og utviklingsorganisasjoner. Med globalt hovedkvarter i Birmingham, Storbritannia, er vi det internasjonale kontoret til Islamic Relief-føderasjonen, som opererer i mer enn 40 land.

Islamic Relief Norge

+47 64 00 62 13

info@islamic-relief.co.no

islamic-relief.co.no

Vipps: 698620

DNB: Kontonummer: 15060111542

Veldedighets nummer: 919 852 658

[@islamicreliefnor](https://www.instagram.com/islamicreliefnor)